

TAGEM
AR-GE & İNOVASYON

**T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
ULUSLARARASI HAYVANCILIK ARAŞTIRMA
VE EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ**

**BOĞA
KATALOĞU
2020**

UNAEM

Müdürlüğümüz Tarım ve Orman Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğüne bağlı uluslararası bir ileri Ar-Ge merkezi olarak görev yapmaktadır. Müdürlüğümüz bünyesindeki suni tohumlama laboratuvarı, 1957 yılında Ar-Ge çalışmalarına, 1973 yılında da dondurulmuş sperma üretimine başlamış olup, 2010 yılında hizmete açılan boğa test merkezi ile çalışmalarına devam etmektedir.

Laboratuvarımız dünya standartlarında modern bir laboratuvar olup yıllık üretim kapasitesi 2.000.000 dozdur. Üretimi yapılan spermalar, suni tohumlama malzemeleri ve sıvı azot, her ay düzenli turlarla illerimize dağıtılmaktadır.

Laboratuvarımızda sperma üretiminde mini payet (0,25 cc) kullanılmaktadır. Her payet 18 milyon spermatozoon bulunduracak şekilde dozlanmaktadır. Üretilen spermalar 3 değişik aşamada kontrolden geçirilmekte ve dondurma sonrası en az %50 motilite (canlılık) gösterenler kullanıma sunulmaktadır.

Üstün genetik kapasiteye sahip ebeveynlerden seçilen ve ithal edilen embriyolardan elde edilen değişik ırklardan erkek buzağılar boğa adayı olarak yetiştirilmektedir. Bu boğalardan laboratuvarımızda üretilen dondurulmuş spermalar; Türk hayvancılığının geliştirilmesine katkı sağlamak amacıyla yetiştiricilerimiz ve sahadaki değerli meslektaşlarımızın hizmetine sunulmaktadır. Ar-Ge ile geliştirilen yeni teknik metot ve güncel yaklaşımlar doğrultusunda daha kaliteli üretimin gerçekleşmesi sağlanmaktadır.

İnsanlığa sağlıklı, dengeli ve yeterli hayvansal gıda arzının teminini hedefleyen Uluslararası Hayvancılık Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü Türkiye hayvancılığına hizmet vermekten onur duymaktadır.

Dr. Engin ÜNAY
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

Siyah Alaca (Holstein).....	3-11
Gökhan TR010000298169.....	3
Karahan TR010000264156.....	4
Oğuzhan TR010000264157.....	5
Yağızhan TR010000264172.....	6
Kubilay TR010000298162.....	7
Boğaçhan TR010000298168.....	8
Efecan TR010000785505.....	9
Ergin TR390000776210.....	10
JR Dane TR480000159468.....	11
Esmer (Brown Swiss).....	12-21
Acar TR420000444711.....	12
Demirci TR420002463191.....	13
Koca Yusuf TR420002463167.....	14
Soylu TR420002463242.....	15
Şahin TR420002463279.....	16
Turkuaz TR420002658247.....	17
Hazar TR420002658283.....	18
Gökmen TR420002658297.....	19
Dodurga TR420002658265.....	20
Gür TR420002463211.....	21
Simental.....	22-33
Yurtseven TR190000754137.....	22
Satılmış TR190000754249.....	23
Gence-Göygöl TR190000754262.....	24
Akçay TR190000974606.....	25
Özkoca TR190000754434.....	26
Sevinç TR190000974509.....	27
İleri TR190000974550.....	28
Ordinaryus TR190001361810.....	29
Metehan TR190001361816.....	30
Malkoç TR190001361818.....	31
Beyhan TR190001361830.....	32
Vatansever TR190001361838.....	33
Jersey.....	34
Hilal (Austrex) TR060000575200.....	34
Anadolu Mandası.....	35-36
Karahisar TR030001442002.....	35
Dülgeroğlu TR340000508284.....	36
Suni Tohumlama Öncesi Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar.....	37
Siğirlarda Kızgınlığın İzlenmesi ve Tanınması.....	38
Mandalarda Suni Tohumlama Esnasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar.....	39
Avrupa Standartlarında Dondurulmuş Sperma Üreten İlk Ve Tek Yerli Kuruluş: Uluslararası Hayvancılık Araştırma Ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü.....	40

Siyah Alaca: Anavatanı Hollanda'nın Frizya bölgesidir. Almanya'da bulunan Holstein eyaleti bu ırka ismini vermiştir. Siyah alacalar sütçü yönde ıslah edilmiş kültür ırkı sığırlardır. Bedende önden arkaya doğru yavaş yavaş genişlik ve derinlik artar. Deri ince ve yumuşak olup, boyunda vertikal kıvrımlar yapar. İneklerde memeler büyük, yumuşak ve iyi şekillenmiş olup önde karın altı ve arkadan yukarıya doğru düzgün bir şekilde uzanarak bağlanır. Laktasyonda (305 gün) ortalama süt verimi 8.000 kg/yıl kadardır.

Simental: Anavatanı İsviçre'dir. Öncelikle et olmak üzere, süt verimleri yönüyle de dikkat çekmektedir. Renk sarı-beyaz ya da kırmızı-beyaz alacadır. Baş genellikle beyaz olup üzerinde sarı veya kırmızılıklar olabilir. Simentallerde tırnaklar sağlam, sırt uzun ve kuvvetli, göğüs geniş ve derin, sağrı dengeli ve kaslar gelişkindir. İneklerde ilk buzağılama yaşı 27-30 aydır. Ortalama süt yağ oranı %4 kadardır. İyi besi şartlarında günlük ortalama canlı ağırlık artışı 1.000 gram, et randımanı ise %55-60 arasındadır.

Esmer: Anavatanı İsviçre'dir. Renk gümüşü griden siyaha yakın koyu kahverengine kadar değişir. Sırtta açık renkte bir ester çizgisi bulunur. Kulak içindeki tüyler çoğunlukla uzun ve beyazdır. Burun ucu, kuyruk ucu, dil ve boynuz uçları siyahtır. Ortalama süt yağı oranı ise %3.7 civarındadır. Bu hayvanlar yüksek besi performansına sahiptirler. 17-18 aylık bir beside ortalama 900 g/gün canlı ağırlık artışı sağlamaktadırlar. Esmerler diğer kültür ırklarına göre güç şartlara daha dayanıklıdır.

Jersey: Anavatanı İngiltere ve Fransa arasındaki Jersey adasıdır. Sütçü sığır ırklarının en küçük yapılısıdır. Ergin ineklerde ortalama canlı ağırlık 350 kg kadardır. Renk açık kahverengiden siyaha kadar değişir. Jersey'ler yemi en ekonomik şekilde süte çevirirler. Orta kaliteli çayırları diğer sütçü ırklardan daha iyi değerlendirirler. Jersey buzağılarının doğum ağırlıkları 20 kg civarındadır. Jersey süt yağı oranı çok yüksek olan bir ırktır. Orta düzeydeki şartlarda %5 yağlı 3.000 kg süt verirler. Bir yaşını tamamlayan düveler sığara alınabilir.

Anadolu Mandası: Anavatanı Türkiye'dir. Nehir mandalarının bir alt kolu olan Akdeniz Mandası grubunda yer alır. Büyük çoğunluğu Karadeniz Bölgesinde olmak üzere, Türkiye'nin tüm bölgelerine

yayılmıştır. Ergin mandalarda kıl örtüsü siyah veya koyu gridir. Bazı mandalarda, boynuz arası veya alında 1 ila 20 cm kadar beyaz renkte kıllar bulunmaktadır. Birçok hastalığa, özellikle Şap hastalığına dirençlidir. Zengin rumen florası ile düşük kaliteli kaba yemleri sindirebilir. Birçok sığır ırkına kıyasla, zengin besin değerine sahip süt kompozisyonuna sahiptir. Laktasyon dönemi süt verimi, 2403 kg, süt yağı ortalaması %7.66'dır. İyi besi şartlarında erkek mandalarda günlük 906 gram canlı ağırlık artışı ve %55 karkas randımanı elde edilebilir.

Gökhan - TR0100000298169

Siyah Alaca (Holstein)

Welcome Garter-ET
BABA

Rickland Laban Projector
BABANIN BABASI

Welcome Mountain Gale-ET
BABANIN ANASI

Ever Green View Sunshine-ET
ANA

Brabant Star Patron-ET
ANASININ BABASI

Ever-Green-View Suntan -ET
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 14.03.2006

Cidago Yüksekliği : 183 cm

Canlı Ağırlık : 1.065 kg

Verim Yönü : SÜT

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 8.332 Lt / 305 gün

Kızının En Yüksek Süt Verimi : 10.092 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 13.306 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 12.256 Lt / 305 gün

Karahan - TR0100000264156

Siyah Alaca (Holstein)

Welcome Garter-ET
BABA

Rickland Laban Projector
BABANIN BABASI

Welcome Mountain Gale-ET
BABANIN ANASI

Ever Green View Rainbow-ET
ANA

HA-HO Cubby Manfred-ET
ANASININ BABASI

MOET Radiance-ET
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 15.01.2006

Cidago Yüksekliği : 182 cm

Canlı Ağırlık : 1.035 kg

Verim Yönu : SÜT

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 10.010 Lt / 305 gün

Kızının En Yüksek Süt Verimi : 12.956 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 15.849 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 12.256 Lt / 305 gün

Oğuzhan - TR0100000264157

Siyah Alaca (Holstein)

Welcome Garter-ET
BABA

Rickland Laban Projector
BABANIN BABASI

Welcome Mountain Gale-ET
BABANIN ANASI

Ever Green View Sunshine-ET
ANA

Brabant Star Patron-ET
ANASININ BABASI

Ever-Green-View Suntan -ET
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 15.01.2006

Cidago Yüksekliği : 186 cm

Canlı Ağırlık : 1.070 kg

Verim Yönü : SÜT

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 9.980 Lt / 305 gün
Kızının En Yüksek Süt Verimi : 12.207 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 13.306 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 12.256 Lt / 305 gün

Yağızhan - TR0100000264172

Siyah Alaca (Holstein)

End-Road PVF Boliver-ET
BABA

Out-Jock Choice Amel-ET
BABANIN BABASI

End-Road Mathie Big Bang-ET
BABANIN ANASI

Poly Kow Bellwood Milady-ET
ANA

Maizefield Bellwood-ET
ANASININ BABASI

Footprint Nick Milan
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 14.02.2006

Cidago Yüksekliği : 183 cm

Canlı Ağırlık : 1.052 kg

Verim Yönü : SÜT

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 8.740 Lt / 305 gün
Kızının En Yüksek Süt Verimi : 10.080 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 16.530 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 11.831 Lt / 305 gün

Kubilay - TR0100000298162

Siyah Alaca (Holstein)

Emerald-ACR-SAT-Dawson-ET
BABA

Paulo-Bro RTL Demand TCG-ET
BABANIN BABASI

Emerald -ACR- SA Tannice
BABANIN ANASI

Ever Green View Samos-ET
ANA

Singing-Brook N-B Mascot-ET
ANASININ BABASI

Green-Vale Seoret Sami
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 08.03.2006

Cıdago Yüksekliği : 183 cm

Canlı Ağırlık : 1.055 kg

Verim Yönü : SÜT

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 7.915 Lt / 305 gün
Kızının En Yüksek Süt Verimi : 8.480 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 14.460 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 11.584 Lt / 305 gün

Boğaçhan - TR0100000298168

Siyah Alaca (Holstein)

Welcome Garter-ET
BABA

Sandy Valley Terry Echo-ET
ANA

Rickland Laban Projector
BABANIN BABASI

Welcome Mountain Gale-ET
BABANIN ANASI

Ricecrest Tesk Terry
ANASININ BABASI

Sandy-Valley BW Frostine-ET
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 13.03.2006

Cidago Yüksekliği : 182 cm

Canlı Ağırlık : 1.040 kg

Verim Yönu : SÜT

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 8.731 Lt / 305 gün
Kızının En Yüksek Süt Verimi : 10.598 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 14.355 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 12.256 Lt / 305 gün

Efecan - TR010000785505

Siyah Alaca (Holstein)

E-Longview CM-E - U562190170
BABA

Sharky - U5131184495
BABANIN BABASI

U5134357010
BABANIN ANASI

Çilek - TR16397202
ANA

Sheldon-ET- U5129443441
ANASININ BABASI

Nazan-TR16122706
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 14.12.2012

Cidago Yüksekliği : 182 cm

Canlı Ağırlık : 955 kg

Verim Yönü : SÜT

Annesinin Süt Verimi Ort. : 12.869 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 12.644 Lt / 305 gün

Ergin - TR3900000776210

Siyah Alaca (Holstein)

Zoro - US133237247
BABA

Blitz - US17013604
BABANIN BABASI

US125964739
BABANIN ANASI

ErginusA245 - TR39702779
ANA

US7H9937
ANASININ BABASI

US17846
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 03.01.2013

Cidago Yüksekliği : 183 cm

Canlı Ağırlık : 945 kg

Verim Yönü : SÜT

Annesinin Süt Verimi Ort. : 10.393 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 8.432 Lt / 305 gün

JR Dane - TR4800000159468

Siyah Alaca (Holstein)

Dane
BABA

Halife
ANA

Boğanın Doğum Tarihi : 26.02.2005

Cidago Yüksekliği : 170 cm

Canlı Ağırlık : 818 kg

Verim Yönü : SÜT

Annesinin Süt Verimi Ort. : 9.806 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 11.780 Lt / 305 gün

Acar - TR4200000444711

Esmer (Brown Swiss)

**Top Acres Brinks ET
BABA**

**Wind Mili D Con Herald Twin
ANA**

**R Hart Christians Pride ET
BABANIN BABASI**

**Top Acres Even Bounty ET
BABANIN ANASI**

**Hilltop Acres MP Deacon ET
ANASININ BABASI**

**Wind Mili Simon Harley
ANASININ ANASI**

Boğanın Doğum Tarihi : 27.02.2006

Cidago Yüksekliği : 170 cm

Canlı Ağırlık : 975 kg

Verim Yönü : KOMBİNE

Erkek Yavrularının Karkas Ağırlığı Ort. : 482 kg

Melez Yavrularının Karkas Ağırlığı Ort. : 351 kg

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 4.989 Lt / 305 gün

Kızının En Yüksek Süt Verimi : 5.674 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 12.869 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 12.644 Lt / 305 gün

Demirci - TR420002463191

Esmer (Brown Swiss)

Bongolo-ET - CH120035015977
BABA

Vido - DE9167560090
BABANIN BABASI

Sherma Premium Bonita-ET
BABANIN ANASI

İtafet - TR42000536037
ANA

Master Jüpiter - TR5167-96
ANASININ BABASI

TR00311499-190
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 16.08.2013

Cidago Yüksekliği : 184 cm

Canlı Ağırlık : 926 kg

Verim Yönü : KOMBİNE

Melez Yavrularının Karkas Ağırlığı ort. : 314 kg

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 6.164 Lt / 305 gün

Kızının En Yüksek Süt Verimi : 7.879 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 7.742 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 8.192 Lt / 305 gün

Koca Yusuf - TR420002463167

Esmer (Brown Swiss)

Jasmar - AT447242233
BABA

US187432
BABANIN BABASI

CH110916036764
BABANIN ANASI

Hüsniye - TR420001490287
ANA

Dalton Twn - US191952
ANASININ BABASI

TR42830640
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 30.07.2013

Cidago Yüksekliği : 186 cm

Canlı Ağırlık : 966 kg

Verim Yönü : KOMBİNE

Erkek Yavrularının Karkas Ağırlığı ort. : 424 kg

Melez Yavrularının Karkas Ağırlığı ort. : 322 kg

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 5.134 Lt / 305 gün

Kızının En Yüksek Süt Verimi : 7.276 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 7.910 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 10.485 Lt / 305 gün

Soylu - TR420002463242

Esmer (Brown Swiss)

Tasso - CH120023817217
BABA

Prelude - US0000001876680
BABANIN BABASI

Emery - US0000001813296
BABANIN ANASI

Emel - TR420001490314
ANA

Pollyden - US193950
ANASININ BABASI

TR42200361
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 05.10.2013

Cidago Yüksekliği : 182 cm

Canlı Ağırlık : 912 kg

Verim Yönü : KOMBİNE

Melez Yavrularının Karkas Ağırlığı ort. : 347 kg

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 5.067 Lt / 305 gün

Kızının En Yüksek Süt Verimi : 5.735 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 6.121 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 8.275 Lt / 305 gün

Şahin - TR420002463279

Esmer (Brown Swiss)

Vinot - CH110280257789
BABA

Vinos - DE77580
BABANIN BABASI

DE0910322084
BABANIN ANASI

Nazan-TR42830846
ANA

Jetwat Mascot - US191552
ANASININ BABASI

Namsal - TR42292221
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 03.11.2013

Cidago Yüksekliği : 178 cm

Canlı Ağırlık : 890 kg

Verim Yönü : KOMBİNE

Melez Yavrularının Karkas Ağırlığı Ort. : 364 kg

Annesinin Süt Verimi Ort. : 8.364 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 7.816 Lt / 305 gün

Turkuaz - TR420002658247

Esmer (Brown Swiss)

Payssli - DE435070
BABA

Triangle Acres - US193627
BABANIN BABASI

DE0812171314
BABANIN ANASI

Ayla - TR42899104
ANA

Pronto - US191184
ANASININ BABASI

Ayça - TR42200419
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 04.11.2014

Cidago Yüksekliği : 183 cm

Canlı Ağırlık : 918 kg

Verim Yönu : KOMBİNE

Annesinin Süt Verimi Ort. : 8.616 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 8.253 Lt / 305 gün

Hazar - TR420002658283

Esmer (Brown Swiss)

Savib-TM - DE351740
BABA

Sam-US190648
BABANIN BABASI

DE0933861078
BABANIN ANASI

Nev - TR421698489
ANA

Eddie - US196310
ANASININ BABASI

Nevra - TR421284830
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 02.12.2014

Cidago Yüksekliği : 181 cm

Canlı Ağırlık : 910 kg

Verim Yönu : KOMBİNE

Annesinin Süt Verimi Ort. : 7.915 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 7.533 Lt / 305 gün

Gökmen - TR420002658297

Esmer (Brown Swiss)

Savib-TM - DE351740
BABA

Sam - US190648
BABANIN BABASI

DE0933861078
BABANIN ANASI

Asuman - TR421284899
ANA

Dalton-Twn - US191952
ANASININ BABASI

Asude - TR42536321
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 02.12.2014

Cidago Yüksekliği : 183 cm

Canlı Ağırlık : 917 kg

Verim Yönü : KOMBİNE

Annesinin Süt Verimi Ort. : 7.915 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 7.533 Lt / 305 gün

Dodurga - TR420002658265

Esmer (Brown Swiss)

Savib-TM - DE351740
BABA

Sam - US190648
BABANIN BABASI

DE0933861078
BABANIN ANASI

Meral - TR421490386
ANA

Pronto - US191184
ANASININ BABASI

Ayça - TR42200419
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 24.11.2014

Cidago Yüksekliği : 182 cm

Canlı Ağırlık : 923 kg

Verim Yönu : KOMBİNE

Annesinin Süt Verimi Ort. : 8.793 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 7.533 Lt / 305 gün

Gür - TR420002463211

Esmer (Brown Swiss)

Rocknroll-ET-TM - CH120020463400
BABA

IT4000108716
BABANIN BABASI

IT522305
BABANIN ANASI

Ahu - TR421698163
ANA

Eddie - US196310
ANASININ BABASI

Ahsen - TR421284491
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 06.09.2013

Cidago Yüksekliği : 181 cm

Canlı Ağırlık : 908 kg

Verim Yönu : KOMBİNE

Annesinin Süt Verimi Ort. : 7.888 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 12.249 Lt / 305 gün

Yurtseven - TR1900000754137

Simental

Reichsherr - DE0936732744
BABA

Repuls - DE0911110260
BABANIN BABASI

Regate - DE0918510072
BABANIN ANASI

Anita - AT000731408316
ANA

Riesling - AT343101142
ANASININ BABASI

AT408359807
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 05.01.2012

Cıdago Yüksekliği : 185 cm

Canlı Ağırlık : 1.150 kg

Verim Yönü : KOMBİNE

Erkek Yavrularının Karkas Ağırlığı Ort. : 363 kg

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 6.717 Lt / 305 gün
Kızının En Yüksek Süt Verimi : 7.665 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 6.003 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 7.758 Lt / 305 gün

Satılmış - TR1900000754249

Simental

Ratgeber - DE0935281577
BABA

Ralbit - DE0912121855
BABANIN BABASI

Alma - DE0917231498
BABANIN ANASI

Brenda - AT723527116
ANA

Rems - AT520526909
ANASININ BABASI

AT669294909
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 29.08.2012

Cidago Yüksekliği : 182 cm

Canlı Ağırlık : 1.030 kg

Verim Yönu : KOMBİNE

Erkek Yavrularının Karkas Ağırlığı ort. : 375 kg

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 6.812 Lt / 305 gün

Kızının En Yüksek Süt Verimi : 7.672 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 7.731 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 7.944 Lt / 305 gün

Gence-Göygöl - TR190000754262

Simental

Vanstein - DE0934586859
BABA

Randy - DE0918555090
BABANIN BABASI

Ursel - DE0915495239
BABANIN ANASI

Zitrone - AT375471516
ANA

ATO10319609
ANASININ BABASI

AT666526609
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 23.01.2013

Cidago Yüksekliği : 180 cm

Canlı Ağırlık : 1.050 kg

Verim Yönü : KOMBİNE

Erkek Yavrularının Karkas Ağırlığı Ort. : 368 kg

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 7.032 Lt / 305 gün
Kızının En Yüksek Süt Verimi : 7.668 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 7.289 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 8.264 Lt / 305 gün

Akçay - TR1900000974606

Simental

Ratgeber - DE191692
BABA

DE22153
BABANIN BABASI

DE0917231498
BABANIN ANASI

AT000119982317
ANA

Rechberg - AT415974747
ANASININ BABASI

AT452001445
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 23.12.2013

Cidago Yüksekliği : 181 cm

Canlı Ağırlık : 1.150 kg

Verim Yönü : KOMBİNE

Erkek Yavrularının Karkas Ağırlığı ort. : 356 kg

Annesinin Süt Verimi Ort. : 9.240 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 7.944 Lt / 305 gün

Özkoca - TR190000754434

Simental

Reichsherr - DE0936732744
BABA

Repuls - DE0911110260
BABANIN BABASI

Regate - DE0918510072
BABANIN ANASI

TR190000754029
ANA

ANASININ BABASI

AT000805121214
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 08.05.2013

Cidago Yüksekliği : 177 cm

Canlı Ağırlık : 1.045 kg

Verim Yönü : KOMBİNE

Erkek Yavrularının Karkas Ağırlığı Ort. : 352 kg

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 6.880 Lt / 305 gün
Kızının En Yüksek Süt Verimi : 7.619 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 7.140 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 7.758 Lt / 305 gün

Sevinç - TR190000974509

Simental

Wille - DE426617
BABA

DE182567
BABANIN BABASI

DE0811993149
BABANIN ANASI

TR19177672
ANA

Magirus - DE184853
ANASININ BABASI

TR19177057
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 09.07.2013

Cidago Yüksekliği : 172 cm

Canlı Ağırlık : 920 kg

Verim Yönü : KOMBİNE

Erkek Yavrularının Karkas Ağırlığı ort. : 350 kg

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 6.220 Lt / 305 gün

Kızının En Yüksek Süt Verimi : 7.757 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 7.237 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 8.284 Lt / 305 gün

İleri - TR1900000974550

Simental

Vanstein - DE0934586859
BABA

Randy - DE0918555090
BABANIN BABASI

Ursel - DE0915495239
BABANIN ANASI

TR19177708
ANA

Ratgeber - DE0935281577
ANASININ BABASI

TR19177111
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 05.08.2013

Cidago Yüksekliği : 176 cm

Canlı Ağırlık : 980 kg

Verim Yönü : KOMBİNE

Erkek Yavrularının Karkas Ağırlığı Ort. : 352 kg

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 6.563 Lt / 305 gün
Kızının En Yüksek Süt Verimi : 7.425 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 7.211 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 8.264 Lt / 305 gün

Ordinaryus - TR1900001361810

Simental

Ostblock - DE0944762256
BABA

Huascaran - DE0937252293
BABANIN BABASI

Fantom - DE0941468040
BABANIN ANASI

DE000950658751
ANA

Rotwild - DE0943558182
ANASININ BABASI

Ruth - DE0946498773
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 08.09.2017

Cidago Yüksekliği : 176 cm

Canlı Ağırlık : 960 kg

Verim Yönü : KOMBİNE

Annesinin Süt Verimi Ort. : 6.799 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 8.173 Lt / 305 gün

Metehan - TR1900001361816

Simental

Monumental - DE949729097
BABA

Manigo - DE0943304203
BABANIN BABASI

Lenta - DE0946704348
BABANIN ANASI

DE000816164841
ANA

Polled - AT163601519
ANASININ BABASI

Libelle - DE0814978345
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 12.10.2017

Cidago Yüksekliği : 178 cm

Canlı Ağırlık : 880 kg

Verim Yönu : KOMBİNE

Annesinin Süt Verimi Ort. : 6.993 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 7.688 Lt / 305 gün

Malkoç - TR1900001361818

Simental

Monumental - DE949729097
BABA

Manigo - DE0943304203
BABANIN BABASI

Lenta - DE0946704348
BABANIN ANASI

DE000815757056
ANA

Salvavenia - DE0946636110
ANASININ BABASI

Zorve - DE0812778997
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi

: 13.10.2017

Cidago Yüksekliği

: 177 cm

Canlı Ağırlık

: 870 kg

Verim Yönu

: KOMBİNE

Annesinin Süt Verimi Ort.

: 7.616 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort.

: 7.688 Lt / 305 gün

Beyhan - TR1900001361830

Simental

Walfried - AT520368918
BABA

Wal - AT0841069834
BABANIN BABASI

Flora - 0432974609
BABANIN ANASI

DE000816304227
ANA

Reumut - DE0944127123
ANASININ BABASI

Fiffi - DE0815222686
ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 07.11.2017

Cidago Yüksekliği : 175 cm

Canlı Ağırlık : 865 kg

Verim Yönu : KOMBİNE

Annesinin Süt Verimi Ort. : 7.204 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 8.628 Lt / 305 gün

Vatansever - TR190001361838

Simental

Veteran - AT056095316
BABA

Vanstein - DE0934586859
BABANIN BABASI

Sieglinde - AT098337509
BABANIN ANASI

DE000948548406
ANA

Mangope - DE0946636110
ANASININ BABASI

ANASININ ANASI

Boğanın Doğum Tarihi : 13.11.2017

Cidago Yüksekliği : 175 cm

Canlı Ağırlık : 876 kg

Verim Yönu : KOMBİNE

Annesinin Süt Verimi Ort. : 7.869 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 8.028 Lt / 305 gün

Hilal (Austrex) - TR060000575200

Jersey

WF BROOK BOMBER
BABA

Riverside Bester Ivy 584EX8 9I
ANA

Boğanın Doğum Tarihi : 14.08.2005

Cidago Yüksekliği : 158 cm

Canlı Ağırlık : 733 kg

Verim Yönü : SÜT

Kızlarının Süt Verimi Ort. : 5.744 Lt / 305 gün
Kızının En Yüksek Süt Verimi : 7.237 Lt / 305 gün

Annesinin Süt Verimi Ort. : 7.488 Lt / 305 gün

Babasının Kızlarının Süt Verimi Ort. : 6.486 Lt / 305 gün

Karahisar - TR030001442002

Anadolu Mandası

TR030000956155
BABA

TR03753663
ANA

Boğanın Doğum Tarihi : 28.03.2013

Cidago Yüksekliği : 177 cm

Canlı Ağırlık : 765 kg

Verim Yönü : SÜT

Annesinin Süt Verimi Ort. : 2.923 Lt / 305 gün

Dülgeroğlu - TR340000508284

Anadolu Mandası

TR340000414620
BABA

TR340000325669
ANA

Boğanın Doğum Tarihi : 26.08.2013

Cidago Yüksekliği : 173 cm

Canlı Ağırlık : 755 kg

Verim Yönu : SÜT

Annesinin Süt Verimi Ort. : 2.668 Lt / 305 gün

SUNİ TOHUMLAMA ÖNCESİ DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

• Suni tohumlama başarısının büyük kısmı işletme sürü yönetimi ile doğrudan ilgilidir. Doğru hayvan bakım ve besleme stratejisine sahip, belirli bir kızgınlık takip programı olan işletmelerin reproduktif başarısı da yüksektir.

• Gebe olmayan inek ve düveler ortalama 21 günde (19-21 gün) bir kızgınlık gösterirler. Eğer gözlem yöntemi ile kızgınlık takibi yapılıyorsa, kızgınlık ihtimali olan günlerde gece ve sabah erken saatlerde gözlemler artırılmalıdır.

• Kızgınlık gösteren inek ve düvelerin davranışları sayfa 38’de özetlenmiştir. Sabah saatlerinde kızgın olduğu saptanan hayvanların öğleden sonra, akşam kızgın olduğu belirlenenlerin ise ertesi gün sabah suni tohumlanması en pratik uygulamadır. Ancak bazı ırklarda veya sıcaklık stresi durumlarında kızgınlık süresinin kısa olabileceği ve buna bağlı olarak suni tohumlama zamanının değişebileceği unutulmamalıdır.

• Gebe olmamasına rağmen uzun süredir (1-2 ay) kızgınlık göstermeyen veya kısa periyotlarla (3-7 gün) kızgınlık gösteren hayvanlar derhal bir veteriner hekime muayene ettirilmelidir.

• Ergin ağırlıklarının en az %70’ine erişmemiş veya 15-16 aylıktan küçük düveler gebe bırakılmamalıdır.

• Sıvı azot tankında, sıvı azot seviyesinin payetlerin üstünde olmasına,

• Payetin azot tankından alınacağı zaman, spermaların sıcaklık şokundan etkilenmemesi için, kesinlikle kanisterin azot tankının boğaz seviyesinden yukarıya çıkarılmamasına,

• Payet çözdürme süresinin ve sıcaklığının; 36°C’de - 45 sn veya 37°C’de - 30 sn olmasına,

• Su içinden çıkarılan payetin uygun bir yöntemle iyice kurulanmasına ve kullanılacak pistole ve pistole kılıfının spermaya zarar verecek sıcaklıklarda olmamasına,

• Payetin 90° lik açıyla düz bir şekilde kesilmesi ve pistole kılıfının tam olarak payete yerleştirilmesine,

• Tüm bu işlemlerin doğrudan güneş almayan ve aşırı soğuk olmayan bir yerde yapılmasına dikkat edilmelidir.

• Ayrıca çözdürülen spermanın, kısa süre içerisinde uygun anatomik bölgeye aktarılması reproduktif başarıyı arttıran bir diğer unsurdur.

SIĞIRLARDA KIZGINLIĞIN İZLENMESİ VE TANINMASI

	SAAT	
ÖN KIZGINLIK	-20	KIZGINLIĞIN TANINMASI
Süresi: 6-24 saat	-16	
Belirtileri:	-12	
- Huzursuzluk	-8	
- İştahsızlık	-4	
- Koklama duyusunda artış	0	TOHUMLAMA YAPILMALI
- Süt veriminde azalma	+4	
GERÇEK KIZGINLIK	+8	
Süresi: 6-24 saat	+12	
Belirtileri:	+16	
- Huzursuzluk	+20	TOHUMLAMA YAPILMALI
- Atlama ve durma	+24	
- Atlamaya izin verme	+28	
- Diğer ineklerle ilgilenme	+32	
- Böğürme	+36	
- Vulvada hafif kızarma ve şişme	+40	TOHUMLAMA YAPILMALI
- Vulvada yumurta akı gibi berrak, elastiki akıntı		
SON KIZGINLIK		
Süresi: 12-24 saat		
Belirtileri:		
- Atlamama		TOHUMLAMA YAPILMALI
- Atlamaya izin vermeme		
- Normal davranma		

MANDALARDA SUNİ TOHURLAMA ESNASINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Anadolu mandası sığır spesifik birçok hastalığa dirençli olması, rumen florasının özelliği sayesinde düşük kaliteli kaba yemlerden yararlanabilmesi, fertil yaşam ömrünün uzun olması ve elde edilen süt ve et ürünlerinin pazarlama imkanının kolaylaşması ile son yıllarda yatırımcıların dikkatini çekmektedir.

Bu bağlamda sürü ıslahı amacıyla dünyada en yaygın kullanılan biyoteknoloji olan suni tohumlamanın, Anadolu mandalarında da yaygınlaşması önem arz etmektedir. Bu amaçla, meşakkatli çalışmalar sonrasında 2017 yılında ilk kez Anadolu mandasından dondurulmuş sperma üretimi gerçekleştirilmiş ve satışa sunulmuştur. Sperma üretimi yapılan boğalar TAGEM tarafından yürütülen “Halk Elinde Islah Projesi” kapsamında genotip ve fenotip seleksiyonu tamamlanan seçkin boğalardır.

4 gram ort.
15 mm ort.
13 mm ort.
2.5 cm ort.
5-36 saat
18 saat ort.

Ovaryum
Graff Folikülü
Corpus Luteum
Serviks Uteri çapı
Östrus Periyodu
Ovulasyon

15 gram ort.
22 mm ort.
17 mm ort.
3.5 cm ort.
6-18 saat
12 saat ort.

Çizelge: Manda ve sığır ırkları arasındaki dişi reproduktif organ farklılıkları.

Suni tohumlama (ST); sağlıklı hayvanlara uygulanan reproduktif bir manipülasyondur. Dolayısıyla ST yapılmadan önce dişi hayvanın genel ve reproduktif muayenesi yapılır. Örneğin Kuduz hastalığının bulgularından olan seksüel davranışlardaki artış, halk gözünde kızgınlık belirtileri ile karıştırılabilmektedir. Bu nedenle ST uygulaması sadece Veteriner Hekimler veya Veteriner Hekim gözetiminde Veteriner Sağlık Teknisyenleri/Teknikerleri tarafından yapılmaktadır.

Mandalarda suni tohumlama uygulamalarında karşılaşılan en büyük sorun, ideal tohumlama zamanının belirlenmesidir. Sığırlara kıyasla reproduktif açıdan oldukça farklı olan Anadolu mandalarında, homoseksüel davranışların ve belirgin bir çara akıntısının nadir görülmesi, gözlem yoluyla östrus tespitini güç kılmaktadır. Bu nedenle mandalarda suni tohumlama öncesi detaylı dişi genital kanal ve ovaryum muayenesi yapılmalıdır. Bu gerekçe ile yukarıdaki çizelgede manda ve sığır ırkları arasındaki reproduktif farklılıklar, ideal ST zamanının belirlenmesi için özetlenmiştir. Eksojen uygulamalara karşı oldukça hassas olan mandaların, uygulama öncesi zaptıraptı veya sedasyonu iş güvenliği ve sağlığı açısından önem arz etmektedir.

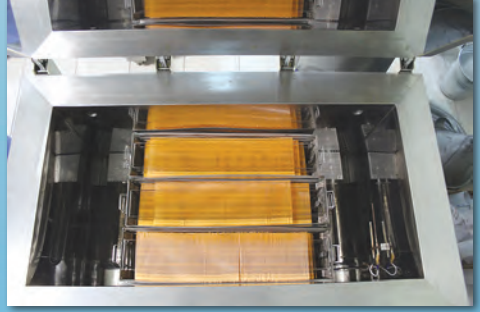
Kurumumuz ve siz klinisyen hekimlerin veya yardımcı teknik personellerinin özverili çalışmaları ile ülkemiz hayvancılığının sigortası olan yerli ırkları-mızdan Anadolu mandasının, ıslahının, veriminin ve işletme karlılığının artarak, ülkemiz hayvancılığına katma değer sağlayacağı aşikârdır.

AVRUPA STANDARTLARINDA DONDURULMUŞ SPERMA ÜRETEN İLK VE TEK YERLİ KURULUŞ: ULUSLARARASI HAYVANCILIK ARAŞTIRMA VE EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ (UHAEM)

Suni tohumlama uygulamasının başarılı olması için, dondurulmuş spermanın kalite ve yaşam gücü açısından değerlendirilmesi temel ilkedir. Ülkemizde ilk dondurulmuş boğa spermasının üretildiği kurum olan, aynı zamanda yerli üretim ve ithal edilen spermaların analizinde yasal yetkili olan UHAEM Suni Tohumlama Şubesinde, üretilen dondurulmuş boğa spermaları çok yönlü kalite analizlerine tabi tutulmaktadır.

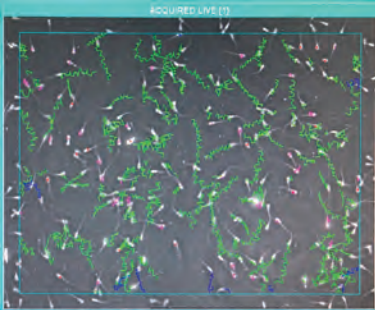
Resim 1. Sulandırılmış sperma numunelerinin 0.25 ml hacimli payetler içerisine doldurulması.

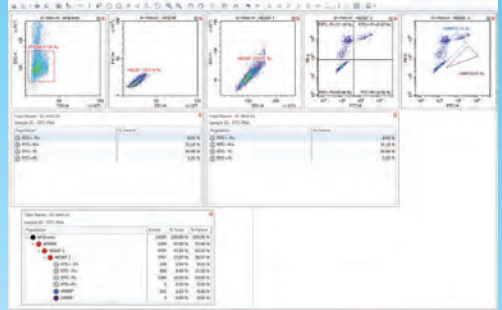
Resim 2. Otomatik dondurma cihazında sperma numunelerinin kontrollü dondurulması.

Resim 3. Dondurulan sperma numunelerinin -196°C'deki sıvı azot tankları içerisinde saklanması.

Resim 4. Bilgisayar destekli sperma analiz cihazı (CASA). Yeşil: progresif motil sperm, Pembe: motil sperm, Kırmızı: immotil sperm.

Resim 5. Sperm akış sitometri (flow sitometri) analiz cihazı.

Bu amaçla konvansiyonel motilite ve morfoloji analizlerinin yanı sıra bilgisayar destekli sperma analiz cihazı (CASA) ve akış sitometri (flow sitometri) cihazı ile ileri teknoloji sperma analiz testleri uygulanmaktadır. Böylece spermanın dondurma çözödürme sonrası motilite ve morfolojik özelliklerinin belirlenmesine ek olarak, sperma fertilitesi ile ilişkisi yüksek olan; progresif motilite, spermatozoon akrozom bütünlüğü, spermatozoon plazma membran bütünlüğü ve spermatozoon mitokondriyal membran potansiyeli yönünden objektif analizi yapılmaktadır. Ayrıca bu testler sadece dondurma çözödürme sonrası değil, sperma numunelerine 37°C'de 3 saat termorezistans testi uygulanması sonrası tekrar edilmekte ve sadece yaşam potansiyeli yüksek sperma numuneleri satışa sunulmaktadır. Nitekim bu dondurulmuş sperma üretim süreci ile kurumumuz Avrupa standartlarında yerli ve milli üretim yapan ilk ve tek kuruluştur.

Bu seneki boğa kataloğunda ilk kez sperma üretim boğalarının yavrularının, süt ve/veya karkas verimleri paylaşılmıştır. Böylece üstün verim özelliklerine sahip boğaların dişi veya erkek yavrularının verim değerleri belirtilmiştir. Bilindiği gibi genetik aktarımın yanı sıra, işletmelerin bulunduğu bölge, kapasitesi, bakım ve beslemesi, et ve süt verimini etkileyen diğer unsurlardır. Bu nedenle, boğaların kızlarının süt verimlerinin ortalamalarının yanı sıra, kızının en yüksek süt verimi paylaşarak, sizlerin bu faktörleri göz önünde bulundurarak değerlendirmeniz amaçlanmıştır. Aynı şekilde karkas verimlerinde de işletme tipleri ve melez yavrular göz önünde bulundurularak verimleri beyan edilmiştir. Bu bağlamda ürettiğimiz dondurulmuş boğa spermalarının suni tohumlama ile uygulanmasından doğan toplam 1.857 yavruya ait verim kayıtları özenle değerlendirilmiş ve objektif olarak bilginize sunulmuştur. Gelecek dönemde, genç boğalarımızın yavrularına ait verim kayıtları da istatistiksel açıdan değerlendirilerek bilginize sunulacaktır.

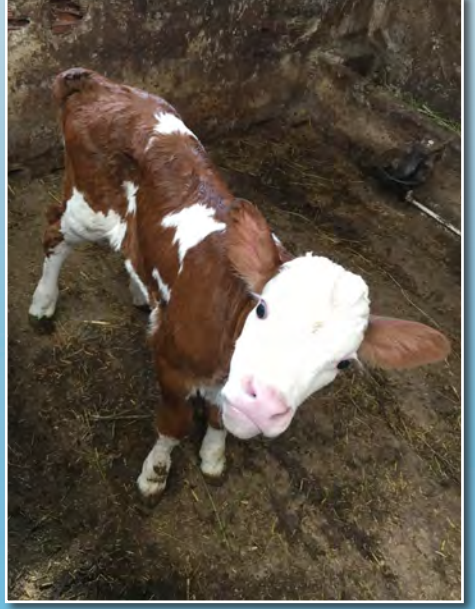
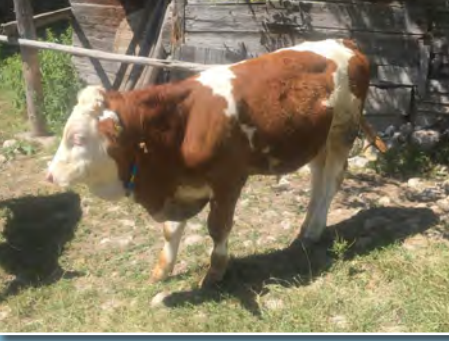
Ülkemizin 7 bölgesinden 72 iline her ay düzenli olarak suni tohumlama ürünleri: dondurulmuş sperma, sıvı azot, pistole kılıfı ve eldiven tedariki sunulmaktadır. Tur programının güzergâh rotası, arka kapak sayfasında belirtilmektedir. Güncel tur takvimi, iletişim numaraları ve ürün fiyat listesi kurum internet sayfasında yayımlanmaktadır. Yeterli talep olması halinde, tur programı dışında da suni tohumlama ürünlerinin tedariki sağlanabilmektedir. Ayrıca lojistik hizmetinin dışında, kurum merkezinden şahsen veya kargo aracılığı ile suni tohumlama ürünlerinin satışı mümkün olabilmektedir.

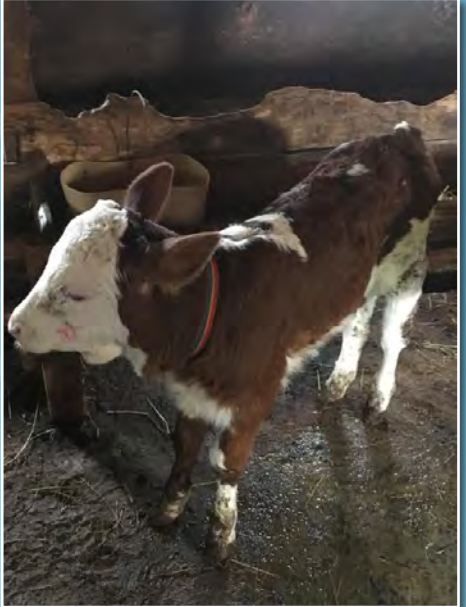
Değerli meslektaşlarım, şüphesiz en büyük kaygımız, hep birlikte ülkemiz hayvancılığına katma değer sağlamaktır. Başarımızın en büyük ortağı olan sizler ile teknik bilgi konsültasyonu yapmak ve memnuniyetinizi duymak bizlere her daim kıvanç vermektedir.

Dr. İktan BAŞTAN
Sunı Tohumlama Şube Şefi

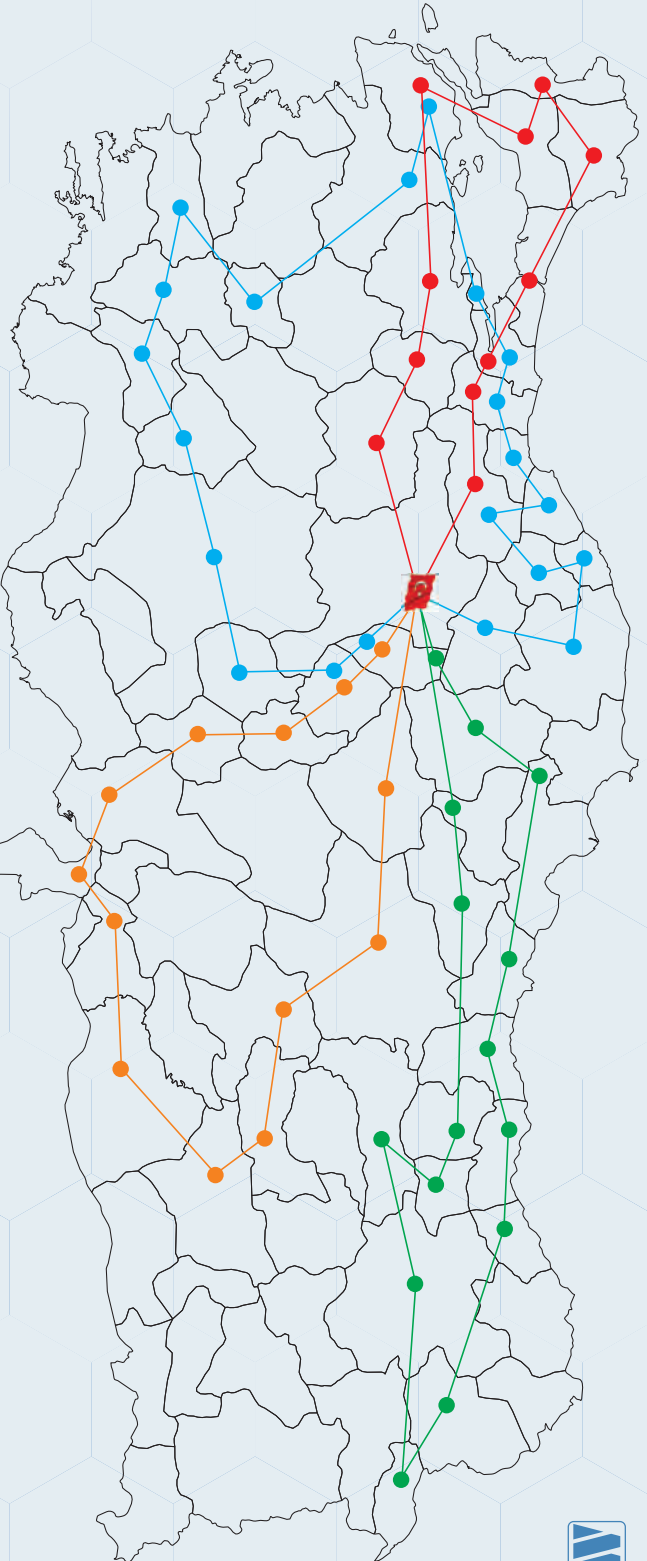

**YETİŞTİRİCİLERİMİZİN MUTLULUK, BİZİM GURUR KAYNAĞIMIZ:
“Boğalarımızın Halk Elindeki Yavruları”**

SUNİ TOHUMLAMA ÜRÜNLERİNİN LOJİSTİK TEDARİK PROGRAMI

**AKDENİZ - GÜNEY DOĞU
ANADOLU TUR GÜZERGAHI**

ANKARA
KIRIKKALE
KIRSEHIR
NEVSEHIR
NIGDE
ADANA
OSMANIYE
HATAY

GAZIANTEP
SANKIRI
DIYARBAKIR
ELAZIG
MALATYA
SIVAS
KAYSERI
YOZGAT

**DOĞU KARADENİZ - DOĞU
ANADOLU TUR GÜZERGAHI**

KIRIKKALE
ÇORUM
SAMSUN
ORDU
GİRESUN
TRABZON
RİZE
GÜMÜŞHANE

BAYBURT
ERZURUM
KARS
İĞDIR
ERZİNCAN
AMASYA
TOKAT

**BATI KARADENİZ - EGE
TUR GÜZERGAHI**

ÇANKIRI
KASTAMONU
KARABÜK
BOLU
BARTIN
ZONGULDAK
DÜZCE
SAKARYA
KOCAELİ
YALOVA

ÇANAKKALE
BALIKESİR
AYDIN
DENİZLİ
BURDUR
ISPARTA
KONYA
AKSARAY
KIRSEHIR
KIRIKKALE

**TRAKYA - MARMARA
TUR GÜZERGAHI**

BOLU
SAKARYA
İSTANBUL
KIRKLARELİ
EDİRNE

TEKİRDAĞ
ÇANAKKALE
BURSA
BİLECİK
ESKİŞEHİR

Santral : (0312) 865 11 90

Tur Araç : 0533 771 26 92

Teknik Bilgi: (0312) 865 11 96 / 250/105

Fax : (0312) 865 11 12

Web : <http://arastirma.tarimorman.gov.tr/lalahanhmae>

e-posta : lalahanhmae@tarimorman.gov.tr

Lalahan-Mamak / ANKARA